

TYD/TIME: 3 UUR/ HOURS
PUNTE/MARKS: 150

GESKIEDENIS

**(VRAESTEL 1)
(PAPER 1)**

**(VRAESTEL 1)
(PAPER 1)**

**JUNIE 2008
JUNE 2008**

onderwys

Wes-Kaap Onderwysdepartement

**NASIONALE STRATEGIE VIR LEERDER PRESTASIE
SENIOR SERTIFIKAAT**

MEMO

Hierdie memo bestaan uit 21 bladsye.
This memo consists of 21 pages.

VRAAG 1

Hoe het die besetting van Oos-Europa deur die Sowjetunie bygedra tot die spanning na die Tweede Wêreloorlog tussen die Westersestate en Kommunistiese Rusland.

- 1.1.1. [*Verduidelik historiese konsepte deur gebruik te maak van Bron A – LU2, AS1, V1*]
- Die ideologiese skeiding tussen die kapitalistiese-demokratiese Lande van Wes-Europa en die kommunistiese state van Oos-Europa (1x2)
- 1.1.2 [*Onttrek relevante informasie van Bron A – LU1, AS1, V1*]
- Kommunistiese aanhangers het met USSR onderhandel om nuwe regering in te stel
 - Minderheids Kommunistiese partye was deur USSR ingestel. (2x2)
- 1.1.3. [*Ondersoek magsverhoudinge in Bron A – LU2, AS2, V3*]
- min in getal
 - Polisie regerings domineer die state (2x2)
- 1.1.4. [*Interpreteer en evalueer informasie van data in Bron A – LU1, AS1, V1*]
- Oos-Duitsland, Pole, Romenia, Bulgarye, Tsjego-Slowakye, ens. (2X1)
- 1.2.1. [*Interpreteer en evalueer informasie vanaf Bron B – LU1, AS1, V3*]
- Duitsland val USSR binne deur Oos-Europa
 - Hulle was vyandig/onvriendelik
 - Groot skade aangerig aan USSR
 - Meer as Brittanje en VSA gesamentlik
 - USSR wil hê regerings moet lojaal wees
 - Vreedsame besetting (enige 3)
- (3x2)
- 1.2.2. [*Vergelyk en kontrasteer interpretasie vanaf Bron B – LU2, AS2, V3*]
- Stem saam /
 - USSR was kwesbaar/blootgestel na die oorlog//
 - Dreiging van nog 'n oorlog in VSA geleder//
 - VSA het atoombom
(of enige relevante antwoord) (enige twee)//

- Stem nie saam nie/
- USSR wil kommunisme versprei //
- Wil Oos-Europa polities en ekonomies domineer//
(enige ander relevante antwoord) (enige twee)

(5)

1.2.3. [Vergelyk en kontrasteer intepretasies en perspektiewe van gebeure – LU2,AS2, V3]

- Teenoorgestelde / Weerspreek //
- 1A kritiseer Sowjet se besetting, terwyl 1B dit regverdig-ondersteun//

(2x2) (4)

1.3.1. [Interpreteer en evalueer data vanaf Bron C BLU2, AS2, V2]

(a)

- ja of nee/ Antwoord moet verband hou met keuse//

(3)

(b) [Interpreteer en evalueer informasie vanaf Bron C – LU3, AS2, V3]

Kritiseer

- USSR het ooreenkoms by Yalta en Potsdam verbreek
- Geen vry en regverdige verkiesings het plaasgevind
- USSR is ten volle in beheer van oos- Europa
(enige ander relevante antwoord)

OF

Verdedig

- USSR voel tenagekom na die oorlog
- Bedreiging van nog 'n oorlog in die VSA se militere kringe
- VSA het 'n atom bom
(enige ander relevante antwoord)

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Verstaan nie of verstaan gedeltelik die begrip vooroordeel. Kan nie die bruikbaarheid van die bron vasstel nie	0 – 2 punte
VLAK 2	Verstaan die begrip vooroordeel en kan die bruikbaarheid van die bron in 'n mate bepaal.	3 – 4 punte
VLAK 3	Verstaan hoe en het die vermoë om die bruikbaarheid van die bron te bepaal. Kandidaat gebruik die kennis om tot 'n duidelike Understands how and has the ability to establish biasness of the sources. The candidate uses this ability to come to a clear and sound conclusion about the subjectivity .	5 punte

(5)

1.3.2. [Intepreter en analiseer informasie in Bron C – LU1 , AS1, V2]

- Bron 1A/ beide is krities teenoor USSR//

(3)

1.4. [Evalueer die bro nom vooroordeel uit te wys – LU3, AS2, V2]

Kritiseer

- USSR as dief voorgedou, vat of steel gebied
- Negatiewe konotasie
- Oos-Europa kom voor as slagoffers
- VSA kom voor as polisie
(enige ander relevante feite)

Die volgende rubriek om die vraag na te sien

VLAK 1	Verstaan nie of verstaan gedeltelik die begrip vooroordeel. Kan nie die bruikbaarheid van die bron vasstel nie	0 – 3 punte
VLAK 2	Verstaan die begrip vooroordeel en kan die bruikbaarheid van die bron in 'n mate bepaal.	4 – 5 punte
VLAK 3	Verstaan hoe en het die vermoë om die bruikbaarheid van die bron te bepaal. Kandidaat gebruik die kennis om tot 'n duidelike en ingeligte besluit oor die bruikbaarheid van die bronne te kom.	6 – 8 punte

(8)

- 1.5.1 Die Sowjetunie se besetting van Oos-europa kan beskou word as die belangrikste rede vir die vyandigheid tussen die twee supermoondhede en hul bondgenote. Stem jy saam? Gebruik die inligting in die bronne en jou eie kennis om die stelling te bespreek. (30)

[Interpretasie, analise, sintese om die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-

L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,273) ; LO3 (AS 1,2,3&4)

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet bespreek hoe die besetting van Oos-Europa deur USSR en die Amerikaanse beleid van bygedra het tot die ontstaan van die Koue Oorlog

Candidates must discuss how the USSR's occupation of Eastern Europe and the American policy of containment gave rise to the Cold War

HOOFASPEKTE

- Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle met die stelling saam stem of nie-hulle moet standpunt inneem. Hulle moet verduidelik hoe die gebiedsuitbreiding van USSR gelei het tot die optrede van VSA

UITBREIDING

- Besluitneming by Yalta en Potsdam met betrekking tot die toekoms van Duitsland en Europa
- Rusland se optrede om satelliedlande te skep in Oos-Europa
- Churchill se toespraak i.v.m Ystergordyn – Stalin se reaksie
- VSA's Beleid van Behoudensheid
 - Truman Leër
 - Marshall Plan
- USSR's reaksie – KOMINFORM

Samevatting: Kandidate moet argument saamvat na aanleiding van die vraag. (30)

OF

- 1.5.2. Verduidelik die verskillende perspektiewe (sienswyse) oor die Sowjetunie se besetting van Oos-Europa en die Amerikaanse pogings om die Sowjetunie se invloed in Wes – en sentraal Europa te stuit of teen te staan.

(30)

*Interpretasie, analise, sintese en die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-
L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,273) ; LO3 (AS 1,2,3&4)*

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet USSR se standpunt verduidelik hoekom hulle Oos-Europa beset het en die optrede van die VSA wat sou lei tot die Koue Oorlog

HOOFASPEKTE

- Inleiding: Kandidate moet die situasie in Europa na die TWO verduidelik wat later sou lei tot wantroue tussen USSR en die Westerse lande.

UITBREIDING

- Rusland word deur Nazis verslaan – haar veiligheid word bedreig
- Voordeel van Stalin by Potsdam
- Rusland se optrede om satelietstate te skep in Oos-Europa
- Westerse lande: Churchill se toespraak i.v.m Ystergordyn – Stalin se reaksie
- VSA se Isolاسie en neutraliteit . VSA se Beleid van Behoudenhouding
 - Truman Leer
 - Marshall Plan
- USSR se reaksie KOMINFORM
- Samevatting: Samevatting: Kandidate moet argument saamvat na aanleiding van die vraag..

(30)

VRAAG 2

Wat was die bedreigings wat die onafhanklike Afrika-state moes trotseer ten opsigte van die ontwikkeling en groei van demokratiese regerings?

2.1.1. [*Onttrek relevante informasie van Bron A – LU1, AS2, V1*]

- Regeringstelsel is nie wettig nie
- Nie in staat om te regeer nie
- Beskik nie oor die bronne om te regeer nie (3x2)

2.1.2. [*Onttrek relevante informasie van Bron A – LU1, AS2, V1*]

- Industrialisasie en inheemsheid
- Nasionalisering moet oorweeg word en staat inmenging moet verhoog word (2x1)

2.1.3. [*Ondersoek en verduidelik die magsverhoudinge in Bron A – LU2, AS2, V3*]

- Gebruik staat bronne om politieke ondersteuning te verseker.
- Gebruik bronne van die staat om hulself te verryk
- Gebruik bronne vir politieke gewin (3x2)

2.2.1. [*Aniliseer informasie vanaf Bron B- LU2, AS2, V2*]

- Buitelandse inmenging in Afrika se huishoudelike sake
- Koue Oorlog
- Institusionele raamwerk van die demokrasie is swak (enige twee feite) (2x2)

2.2.2. [*Aniliseer informasie vanaf Bron B- LU2, AS2, V2*]

- Militere omverwerping
- Nepotisme
- Een Party Staat
- Diktatorskap
- Korrupsie (enige ander relevante antwoord)
enige twee// (2x2)

2.2.3. [Aniliseer informasie vanaf Bron B- LU1, AS2, V2]

- Vreedsame oordrag van mag in meeste lande
- Militêre omverwerping is onwettig in baie lande
- Konstitusionele stappe is geneem vir die afname van etniese motivering om omverwerping te verminder (3x2)

2.2.4. [Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in Bron 2C – LU2, AS3, V3]

- (a) Bron 2a het 'n negatiewe siening van demokrasie in Afrika
Terwyl bron 2B verwys na positiewe veranderinge wat plaas gevind
het (1x2)
- (b) Beide verwys na eksterne en interne faktore wat die politieke groei
belemmer (enige ander relevante antwoord) (1x2)(4)

2.3.1. [Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in Bron 2C – LU1, AS1, V3]

- Beskuldig daarvan dat hy 'n diktator is
- Ghana is verander in 'n Een Party Staat
- Homself as lewenslange president verklaar
- Homself vereer (enige 3) (3x2)

2.3.2. [Verduidelik historiese konsepte – LU2, AS2, V1]

- Coup d'etat (militere omverwerping). (2)

2.3.3. [Evalueer die bruikbaarheid van die bron – LU1, AS2, V3]

- Verwys na korrupsie van politieke leiers (Nkrumah)
- Standbeeld wat val verwys na die feit dat hy in onguns is

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Verstaan nie of verstaan gedeltelik die begrip vooroordeel. Kan nie die bruikbaarheid van die bron vasstel nie	0 – 2 punte
VLAK 2	Verstaan die begrip vooroordeel en kan die bruikbaarheid van die bron in 'n mate bepaal.	3 punte
VLAK 3	Verstaan hoe en het die vermoë om die bruikbaarheid van die bron te bepaal. Kandidaat gebruik die kennis om tot 'n duidelike en ingeligte besluit oor die bruikbaarheid van die bronne te kom.	4 – 5 punte

(5) /45/

2.4. UITGEBREIDE SKRYFSTUK

2.4.1 Verduidelik die uitdagings en dreigemente wat lande in onafhanklike Afrika ervaar in na Koloniale era. (30)

Interpretasie, analise, sintese en die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-

L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,273) ; LO3 (AS 1,2,3&4)

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet melding maak van die uitdagings wat die Afrika lande na onafhanklik geword het.

HOOFASPEKTE

- Inleiding: Kandidate moet noem dat die uitdagings wat die onafhanklike Afrika state ondervind toegeskryf kan word aan kolonisasie en swak beleide en praktyke deur Afrika leiers.

UITBREIDING

- Politieke
 - Ekonomiese
 - Maatskaplike
 - Omgewing
 - (ander)
- Samevatting: Kandidate moet argument saamvat na aanleiding van die vraag. (30)

OF

2.4. UITGEBREIDE SKRYFSTUK

2.4.2 . Die mislukking in die demokratiese vorme van regering na Koloniale Afrika kan toe geskryf word aan beide die nalating van kolonisasie en swak politieke praktyke van Afrika leiers.

Stem jy saam met bogenoemde stelling? Gebruik die bronne wat voorsien is en jou eie kennis om bogenoemde stelling te bespreek.

(30)

*Interpretasie, analise, sintese en die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-
L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,273) ; LO3 (AS 1,2,3&4)*

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet uitwys en voorbeelde gee waarom demokrasie in Afrika misluk het na die koloniale Afrika era.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Leerlinge moet aandui of hulle saam stem of nie saam stem nie en aandui of die stelling waar is.

UITBREIDING

- Koloniale magte verlaat Afrika en hulle (Afrika) kon nie hulself regeer nie
 - Hulle het ondemokratiese tradisies en beginsels nagelaat
 - Een party state
 - Diktatorskap
 - Militêre staatsgrepe
 - Korrupsie
 - Onderdrukking van die opposisie
 - Die rol van die supermoondhede om demokratiese ontwikkeling te ondermyn
 - Etniese konflik
- Enige ander relevante antwoord

VRAAG 3

Hoe het die strategieë van die Burgerregte-bewegings in die Suide van Amerika verskil van die in die stede en industriële noorde.

3.1.1. [*Onttrek relevante informasie va Bronne 3A en 3B- LU1, AS1, V1*]

Beide wil die volgende beëindig:

- Uitbuiting
- Diskriminasie
- Rasisme

(3X1)

3.1.2. [*Verduidelik historiese konsepte- LU1, AS1, V1*]

- (a) 'integrasie' strewe na burgerlikeregte vir alle Afrika- Amerikaners wat blankes alreeds geniet

'segregasie'' Swart moet hul eie self-bewussyn ontwikkel en nie op die wittes wag nie

(2X2)

- (b) **Martin Luther King:** was matig // beïnvloed deur Christelike Nie-geweldadig filosofie// deur die wittes finansiël ondersteun//

Malcolm X: Afkomstig van 'n arm stedelike agtergrond// swart nasionalis// Swartes moet onafhanklik wees// (enige relevante antwoord)

(4+4)

3.1.3. [*Gebruik Bronne 3A en 3B – LU3, AS2, V3*]

- Waarom jy intergrasie ondersteun (kyk na individu se respons)
- Waarom jy segregasie ondersteun (kyk na individu se respons)

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Kan nie bewyse onttrek nie. Onttrek bewyse op 'n elementêre wyse of kan nie oor die onderwerp skryf nie. Gebruik bewyse gedeeltelik o moor die onderwerp te skryf	Punte: 0 – 3
VLAK 2	Relevante standpunt ingeneem. Toon redelike begrip vir die onderwerp. Gebruik bewyse uit bronne op 'n basiese wyse.	Punte: 4 - 5
VLAK 3	Relevante standpunt ingeneem. Logiese duidelike en geldige redes word gegee om die standpunt wat geneem is te ondersteun. Die regverdiging hou verband met die situasie/gebeure/knelpunte. Bewys uit die bronne en eie kennis baie goed gebruikom begrip te toon van die verskillende seining van 'n persoon of groep wat eie is aan 'n sekere tydperk of plek.	Punte: 6 – 8

(8)

3.2.1. [*Onttrek informasie van Bron 3C – LU1, AS1, V1*]

- Die metode sal te lank neem of dit sal nooit plaasvind nie | (2)

3.2.2. [*Evalueer Bron 3C – LU1, AS1, V2*]

Ja

- Hulle taal en openbare standpunt was geweldig//
- Verkondig 'n rewolusionêre oorlog//
- Hulle het wapens gedra//

Nee

- Het wapens gedra om hulle te verdedig
- Die gebruik van geweld as laaste uitweg
- Was betrokke in verskillende gemeenskaps projekte (voorbeelde)

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Kan nie bewyse onttrek nie. Onttrek bewyse op 'n elementêre wyse of kan nie oor die onderwerp skryf nie. Gebruik bewyse gedeeltelik o moor die onderwerp te skryf	Punte: 0 – 2
VLAK 2	Relevante standpunt ingeneem. Toon redelike begrip vir die onderwerp. Gebruik bewyse uit bronne op 'n basiese wyse.	Punte: 3 – 4
VLAK 3	Relevante standpunt ingeneem. Logiese duidelike en geldige redes word gegee om die standpunt wat geneem is te ondersteun. Die regverdiging hou verband met die situasie/gebeure/knelpunte. Bewys uit die bronne en eie kennis baie goed gebruikom begrip te toon van die verskillende seining van 'n persoon of groep wat eie is aan 'n sekere tydperk of plek.	Punte: 5 – 6

(6)

3.2.3. [*Evalueer Bron 3C – LU1, AS1, V2*]

- Hulle het voedsel aan die gene voorsien wat dit nie kon bekostg het nie
 - Voorsien mediese sorg vir die minderbevoorregtes
 - Kulturele opheffing (jeugorkes)
- (enige twee) (2x2)

3.3.1. [*Interpreteer en evalueer informasie vanaf die bronne – LU3, AS2, V3*]

- Panthers berei voor om geweld te bereik om politieke doelstellings te behou
 - Foto toon dat hy 'n geweer en spies in sy hand het
 - Toegewyd om hulle te beskerm teen polisie-geweld (FBI-Deel van die probleem)
- Of enige ander relevante antwoord (2x2)

3.3.2. [Interpreteer en evalueer informasie van die bronne – Lu3, AS2,3, V3]

- Geweer/ die reg om jousef te verdedig of berei voor om Oorlog te voer//
- Spies en skuld/ trots en kultuur//
Of enige ander relevante antwoord (2x3)

(45)

3.4.1 Verduidelik hoe die Burgerregte Beweging met hulle nie-geweldadige program in Suksesvol was om demokratiese regte vir alle Afrika-Amerikaners te verseker. (30)

*Interpretasie, analise, sintese om die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-
L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,2,3) ; LO3 (AS 1,2,3&4)*

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet verduidelik hoe die Burgerregtebeweging hul demokratiese regte verseker is deur die gebruik van nie-geweldadige aksies.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Leerlinge moet aandui hoe die Afrikaan Amerikaan onderdruk was ten spyte van die konstitusie

UITBREIDING

- Rol van Rosa Parks
- Die uitspraak van die Hooggeregshof
- Burgerregte Beweging
 - - sitbetogings
 - vryheidsritte
 - Demonstrasies: Lincoln Memorial
 - Rol van Martin Luther King
 - Vryheidskole en kieserregistrasie
- Die gewelddadige reaksie van die wittes & KKK
- Verskillende wetgewing wat deur die VSA-kongres goedgekeur is.
Bv. Burgerregte Wette.
- Samevatting: Kandidate moet argument saamvat (30)

OF

3.4.2 '... Dr. Martin Luther King Jr. en Malcolm X, het verskillende metodes gevolg om vryheid te verseker; Die een het die metode van nie-geweld gebruik, terwyl die ander een bereid was om van enige metode gebruik te maak om vryheid te verseker.

Gebruik die inligting in die bronne en jou eie kennis om die stelling te bespreek.

(30)

Interpretasie, analise, sintese en die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-

L1-3 LO1 (AS1&2); LO2 (AS1,273); LO3 (AS 1,2,3&4)

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet verduidelik hoe die benadering van intergrasie deur Dr. Martin Luther King Jr. en die segregasie benadering deur Malcolm X bygedra het tot die vryheidsstryd

HOOFASPEKTE

Inleiding: Leerlinge moet aandui dat daar twee benadering gevolg was in die stryd om vryheid.

UITBREIDING

- Intergrasie om dieselfde regte vir swartes te laat kry wat wites geniet het
- Burgerregte-beweging van King
 - sitbetogings
 - vryheidsritte
 - Demonstrasies: Lincoln Memorial
 - Rol van Martin Luther King
 - Vryheidskole en kieserregistrasie
- Segregasie beklemtoon die opheffing van die swartes
- Swart Mag t : Die Black Panthers, Nation of Islam (later CORE, SNCC etc) Rol van Malcolm X en Stokeley Carmichael
- - die reg om geweld te gebruik om hulle te verdedig
 - Swartes moet trtsheid ontwikkel
 - Opstand in die stede: stedelike armoede polisie geweld
 - Moedig swart deelname aan in openbare sake
- Verskillende wetgewing wat deur die VSA-kongres goedgekeur is.
Bv. Wet op Burgerregte eg. Civil Rights Act (1964) etc

VRAAG 4

**Hoe het die Swartbewusstheidsbeweging in Suid-Afrika herlewing gegee
Aan die gees van weerstand onder die onderdrukte in die laat 1960's
En watter legends het hulle nagelaat?**

4.1.1. [Onttrek relevante informasie van Bron 4A – LU1, AS1, V1]

- Hulle het vooregte genie twat die swartes nie gehad het nie. (1x2)

4.1.2. [Onttrek relevante informasie van Bron 4A – LU1, AS1, V1]

- Eenheid te verseker onder die swartes (1x2)

4.1.3. [Interpreteer en evaluaeer informasie van die bronne – LU2, AS2, V3]
Stem saam

- Apartheid het die swartes in verskillende groepe verdeel
- Swartesa het geen selfvertroue gehad nie
- Hulle het 'n minderwaardigheidskompleks (enige twee)

Stem nie saam nie

- SA het 'n nie-rassige samelewing nodig
 - Baie swartes was simpatiek teenoor swartes
- Enige ander relevante antwoord (enige twee) (2x2)

4.1.4. [Interpreteer en evaluaeer informasie van die bronne – LU2, AS2, V3]

- Ja of Nee (assesseeer individuele respons)

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Identifiseer sekere aspekte of kan geen aspekte identifiseer wat oor 'n tydperk verander het nie. Kan geen aspekte noem nie	0 – 2 punte
VLAK 2	Identifiseer aspekte wat oor die periode verander en nie verander het nie en verduidelik die faktore wat 'n invloed gehad het op die veranderinge. Is in staat om afleidings te maak ten opsigte van die veranderinge of kontinuïteit.	3 punte
VLAK 3	Beklemtoon die belangrike faktore wat 'n invloed gehad het op die veranderinge of kontinuïteit. Bewysstukke word effektief toegepas, bv. onderskeid word getref tussen die hoof faktore en minder belangrike faktore. Verduidelik die tempo en die aard van veranderinge of kontinuïteit. Analisering en maak insiggewende afleidings.	4 – 5 punte

(5)

(5)

4.2.1. [*Analiseer historiese konsepte in Bron 4B – LU2, AS1,3, V2*]

- Rasistiese houdings van blankes en die mindewaardigheidskompleks van swartes
- Apartheid wette bv. Die Groepsgebiede wet. (2x2)

4.2.2 [*Analiseer historiese konsepte in Bron 4B – LU2, AS2, V3*]

- *Onderdrukkende identiteit*’ Dus wanneer iemand jou sien as minderwaardig / onderdrukker om beheer oor jou uit te oefen
- *Positiewe identiteit*’ n *Identiteit wat jy kies wat jou kultuur bevestig enherdenk*
Of enige relevante antwoord (2x2)

4.2.3. [*Ondersoek en verduidelik veranderde magsverhoudinge- LU2, AS2, V2*]

- Deur ‘n swart identiteit aan te neem het dit die gedagte van etniese groepering of apartheid laat verdwyn wat gebruik was om hulle te onderdruk
- Dit voorsien ‘n geleentheid om die onderdrukte groep te organiseer met gemeenskaplike ooreenkomste (2x2)

4.2.4. [*Analiseer informasie verkry van ‘n verskuidenheid bronne – LU3, AS2, V2*]

- Swartes moes geen gunste van ander verwag nie
- Hulle moet ook nie steun op wittes om die stryd vir hulle voort te sit nie
- Swartes moet hul eie sosio-ekonomiese strukture op stel
- Swartes moet trots wees en die vernedering van apartheid laat vaar
- Swartes moet self-onderhoudend wees.
Of enige relevante antwoord

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Kan nie bewyse onttrek nie. Onttrek bewyse op ‘n elementêre wyse of kan nie oor die onderwerp skryf nie. Gebruik bewyse gedeeltelik o moor die onderwerp te skryf	Punte: 0 – 2
VLAK 2	Relevante standpunt ingeneem. Toon redelike begrip vir die onderwerp. Gebruik bewyse uit bronne op ‘n basiese wyse.	Punte: 3 – 4
VLAK 3	Relevante standpunt ingeneem. Logiese duidelike en geldige redes word gegee om die standpunt wat geneem is te ondersteun. Die regverdiging hou verband met die situasie/gebeure/knelpunte. Bewys uit die bronne en eie kennis baie goed gebruikom begrip te toon van die verskillende siening van ‘n persoon of groep wat eie is aan ‘n sekere tydperk of plek.	Punte: 5 – 6

4.2.5. [Analiseer informasie verkry van 'n verskuidenheid bronne – LU3, AS2, V2]

- Apartheid het ons in verskillende groepe verdeel (*racial boxes*)
 - Ons het die klassifikasie aanvaar
 - Deur dit te aanvaar het ons die regering toegelaat om ons te verdeel
 - Dit het ons weerstand swak gemaak
 - Ons moet verby die klasse indeling kyk en eenheid bevorder
- Of enige relevante antwoord

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Kan nie bewyse onttrek nie. Onttrek bewyse op 'n elementêre wyse of kan nie oor die onderwerp skryf nie. Gebruik bewyse gedeeltelik o moor die onderwerp te skryf	Punte: 0 – 2
VLAK 2	Relevante standpunt ingeneem. Toon redelike begrip vir die onderwerp. Gebruik bewyse uit bronne op 'n basiese wyse.	Punte: 3 - 4
VLAK 3	Relevante standpunt ingeneem. Logiese duidelike en geldige redes word gegee om die standpunt wat geneem is te ondersteun. Die regverdiging hou verband met die situasie/gebeure/knelpunte. Bewys uit die bronne en eie kennis baie goed gebruikom begrip te toon van die verskillende siening van 'n persoon of groep wat eie is aan 'n sekere tydperk of plek.	Punte: 5 – 6

(6)

4.3.1. [Interpreteer en evaluaeer informasie vanaf Bron 4C – LU3, AS2, V3]

- Biko glo dat die swartes apartheid aanvaar het
 - Swartes het dus 'n minderwaardigheids kompleks ontwikkel
 - Hulle aanvaar dus wit heerskappy
 - Dit laat vir hulle minderwaardig voel
 - Dit maak dit maklik vir die wites om die swartes te beheer
 - Vryheid sal slegs bereik word indien die swartes in hulself glo
 - Op die manier sal die mense in beheer hul mag verloor om andere te onderdruk
- Of enige ander relevante antwoord

Die volgende rubriek moet gebruik word om die vraag te merk

VLAK 1	Kan nie bewyse onttrek nie. Onttrek bewyse op 'n elementêre wyse of kan nie oor die onderwerp skryf nie. Gebruik bewyse gedeeltelik o moor die onderwerp te skryf	Punte: 0 – 3
VLAK 2	Relevante standpunt ingeneem. Toon redelike begrip vir die onderwerp. Gebruik bewyse uit bronne op 'n basiese wyse.	Punte: 4 - 5
VLAK 3	Relevante standpunt ingeneem. Logiese duidelike en geldige redes word gegee om die standpunt wat geneem is te ondersteun. Die regverdiging hou verband met die situasie/gebeure/knelpunte. Bewys uit die bronne en eie kennis baie goed gebruikom begrip te toon van die verskillende siening van 'n persoon of groep wat eie is aan 'n sekere tydperk of plek.	Punte: 6 – 8

(8)

4.4. Uitgebreide Skryfstuk

4.4.1 Bespreek die filosofie van die Swartbewussynbeweging wat in Suid-afrika in die laat 1960's ontstaan het en die pogings wat deur die beweging aangewend is om die onderdrukte swartmense se lewe te verbeter.

Interpretasie, analise, sintese en die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-

L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,273) ; LO3 (AS 1,2,3&4)

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet die filosofie van die swartbewusmakingbeweging bespreek en hoe die beweging programme begin het om die lewe van die swartes te verander

HOOFASPEKTE

Inleiding: Leerlinge moet verwys na die situasie wat in die 1960's in Suid-Afrika geheers het en hoe Biko se filosofie gehelp het om die die Swart Suid-Afrikanners te bemagtig.

UITBREIDING

- Definisie en die beginsels van die SB (omvattende beskrywing)
- Die wegbreek van NUSAS
- Die stigting van SASO
- Stigting van die BPC "Black People Convention" as die oorhoofse liggaam van die Swartbewussyn organisasie (voorbeelde)
- Programme en projekte wat deur die SB organisasie begin is
- SRs, SB- bondgenoot vakbonde, kulturele forums-om vergaderings te hou, self-hulp projekte, klinieke, geletterdheid veldtogte, (ens.)
- Samevatting: Kandidate moet argument saam vat na aanleiding van die vraag.

(30)

OF

- 4.4.2 Swartbewustheid as 'n ideologie was rasisties en eksklusief. Stem jy saam met die stelling. Gebruik al die bronne en jou eie kennis om jou antwoord te regverdig. (30)

Interpretasie, analise, sintese en die vermoë om 'n samehangende argument te formuleer gebaseer op bewyse-
L1-3 LO1 (AS1&2) ; LO2 (AS1,273) ; LO3 (AS 1,2,3&4)

Kandidate moet die volgende in hulle antwoord insluit:

Sinopsis

Kandidate moet sê of hulle saam stem of nie. Indien hulle saam stem moet hulle melding maak van die maatskaplike, politieke en ekonomiese ondervinding wat die swartes in die 1960's deurgemaak het. Indien hulle nie saam stem nie, moet hulle dit regverdig.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Leerlinge moet verwys na die ploittieke situasie wat in die vroeë en laat 1960's in Suid-Afrika geheers het en hoe Biko se filosofie gehelp het om die die Swart Suid-Afrikaners te bemagtig deur middel van sy teorie.

UITBREIDING

- Definisie en beginsels van SB
 - Om swartes te bevry van slawerny
 - Om Swartbewussyn te herstel deur middel van psigologiese en fisiese bevryding
 - Om self-respek en vertrouwe by swartes te ontwikkel
 - Bevestiging van 'n swart identiteit, kultuur en geskiedenis
 - Werk afsonderlik / apart van wit liberalis
 - Om eenheid onder swartes te bevorder (Afrikaners, kleurlinge, Indiërs)
- Om weg te breek van NUSAS (kan slegs genoem word deur hulle wat saam stem)
- Die stigting van SASO
- Programme en projekte wat deur die BC organisasie begin is om die lewe van swartes te verbeter en nie die wittes wat reeds die voorregte geniet, uit te sluit nie.
- **Samevatting:** Kandidate moet argument saam vat na aanleiding van die vraag. (30)